

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.21.867/2009/5.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Balogh Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a Kiss és Kiss Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Kiss Árpád ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 21.P.24 583/2006. szám alatt indított és a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20 179/2009/4. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. évi június hó 1. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

Az alperes több, a felperes üzleti érdekeltiségéhez tartozó cég könyvelését végezte. Az 1999. október 25-én kelt - általa saját kezűleg írt és aláírt - átvételi elismervény szerint az alperes ezen a napon 8 000 000 forint kamatmentes baráti kölcsönt vett fel a felperestől, amelynek visszafizetését 2000. október 31. napjáig, egy összegben vállalta. Az alperes az elismervény alapján nem teljesített, ezért a felperes 2005. október 28-án írásban felhívta annak megfizetésére. A felhívást az alperes 2005. november 4-én vette át, majd közölte a felperessel, hogy semmiféle tartozása nincs és nem is állt fenn.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 8 000 000 forint kölcsön és ennek 2000. november 1. napjától járó késedelmi kamatai és a perköltségek megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy valóban ő készítette az átvételi elismervényt, mert felmerült, hogy a felperes kölcsönt biztosít a részére egy ingatlan megvásárlásához, a szerződéskötés azonban megghiúsult, a kölcsönt nem vette fel. Hivatkozott továbbá a felperes követelésének elévülésére is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 8 000 000 forintot és ennek a 2000. november 1. napjától járó késedelmi kamatát és a perköltségeket. Az ítéletet azzal indokolta, hogy a felek között 1999. október 25-én létrejött szerződés alapján az alperes 8 000 000 forint kamatmentes kölcsönt kapott a felperestől, amelyet 2000. október 31-ig volt köteles visszafizetni. Az átvételi elismervény a Pp. 196. §-a (1) bekezdésének a/ pontja értelmében teljes bizonyítékul szolgált arra, hogy a kölcsönt az alperes átvette és a visszafizetésre kötelezettséget vállalt, valamint a felperes a banki kifizetési bizonylattal is igazolta ezen a napon a 8 000 000 forint bankszámláról történt felvételét. Az alperes nem hivatkozott arra, hogy a kölcsönt visszafizette volna és nem bizonyította a követelés elévültét sem. A 2000. október 31-i lejárát alapján 2000. november 1-én nyílt meg a felperes joga a kölcsön visszakövetelésére és 2005. október 28-án fel is hívta az alperest a teljesítésre, amely a Ptk. 327. §-ának (1) bekezdése alapján az öt éves elévülési időt megszakította. A kereset előterjesztésére ezt követően 2006. október 20-án került sor, a követelés elévülése tehát nem állapítható meg.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. A jogerős ítélet indokolása szerint az alperes a kölcsön visszafizetését 2000. október 31-i határidővel vállalta, ezért az elévülési idő ekkor, a követelés esedékessé válásával kezdődött. A csatolt tértivevényből megállapíthatóan a felperes által az elévülési időn belül - 2005. október 28-án - postára adott írásbeli felszólítást az alperes csak az elévülési határidő lejártát követően 2005. november 4-én vette át. A követelés érvényesítésére irányuló írásbeli felszólításhoz akkor fűződhet az elévülést megszakító joghatás, ha az az elévülési határidőn belül a címzetthez meg is érkezett, aki annak tartalmát megismerhette. Az elévülést és annak szabályait anyagi jogi jogszabály határozza meg, így az elévülési határidő és annak számítási módja is anyagi jogi szabály, ezért számítására a Ptk. hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. tvr. (Ptké.) 3. §-a az irányadó. A határidő tehát az utolsó napon lejárt, nem alkalmazható arra a Pp. 105. §-ának (4) bekezdése, a felperes követelése tehát elévült, bírósági úton nem érvényesíthető, ezért a kereset elutasításra került.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen kérte annak és az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan indítványozta a jogerős ítélet és az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésével az eljáró bíróságok új eljárásra utasítását.

Álláspontja szerint az elévülés megállapításával a jogerős ítélet megsértette a Ptk. 326. §-ának (1) bekezdésében és a 327. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat. Tévesen állapította meg az esedékesség napját 2000. október 31. napjában, az ugyanis helyesen 2000. november 1. napja volt, amely 2005. évben munkaszüneti napra esett. Nem alkalmazta a jogerős határozat a Ptké. 4. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat, amely szerint a határidő elmulasztásának vagy a késedelemnek a jogkövetkezményei csak a határidő utolsó napjának elmúltával állnak be. A felmondást 2005. október 28-án - pénteki napon - adta postára, az átvétel ideje pedig egyrészt a címzett kénye-kedvétől függ, másrészt a feladás és az átvétel között egy pihenő és két munkaszüneti nap volt, amikor a posta nem kézbesített. A felperes által elvárható postai rend szerint a kézbesítésnek november 2-án meg kellett volna történnie, azaz az anyagi jogi határidő a jogerős ítéletben kifejtettek elfogadása esetén sem felperesnek felróható okból sérült. A határnapok pontos megállapítása és a kieső napok beszámítása esetén az átvétel időben történt.

Az elsőfokú eljárás során nem merült fel kétség abban a tekintetben, hogy a felek a kérdéses időszakban is rendszeres munkakapcsolatban álltak egymással. A tartozás rendezésének ügyében többször - a tanúvallomásokból megállapíthatóan 2003. nyarán és 2005. októberében - egyeztetés folyt közöttük. Az elévülési idő ezért a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése szerint nyugodott, hiszen az alperes utóbbi időpontban tett nyilatkozatai is a „helyzet megoldására” irányultak. A felperes azért várt az utolsó határidőig, mert bízott abban, hogy az alperes ígéretét betartva rendezi adósságát, amire a vele, mint könyvelővel szemben fennálló bizalmi viszony is alapot adott. Az akadály megszűnését, vagyis az alperes 2005. október 28-i elismerését követően ezért követelése érvényesítésére az elévülési idő letelte esetén is még egy év állt rendelkezésére.

A peres felek párbeszédét tartalmazó hangfelvételt az elsőfokú bíróság nem tette a bizonyítás részévé, de mérlegelte azt a körülményt, hogy annak meghallgatásához az alperes nem járult hozzá. Az ebből levont következtetés az volt, hogy az alperes azért tagadta meg a hozzájárulását, mert az reá hátrányos jogkövetkezményt, a tartozás szóbeli elismerésének igazolását vonta volna maga után. A felvétel elkészítése nem visszaélésszerűen

történt, ezért annak felhasználása az alperes hozzájárulása nélkül sem lett volna jogszabálysértő és az alapján megállapítható volt, hogy az alperes - szóban - a tartozást elismerte és ez az elévülést megszakította. A hangfelvétel vonatkozásában egyéb bizonyításra nem volt módja, de egyebekben a bizonyítási kötelezettségének mindenben eleget tett, a fellebbezési eljárás során pedig az elsőfokú eljárás hibáira nem kellett reagálnia. Ha a jogerős ítélet ezeket a bizonyítékokat figyelembe veszi, az elévülés nyugvása, illetve félbeszakadása lett volna megállapítható.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperes perköltségekben való marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A jogerős ítélet helyesen állapította meg, hogy az eljárás során nem került bizonyításra olyan cselekmény, körülmény, amely az elévülési idő megszakadását vagy nyugvását eredményezte volna.

Az alperes szóbeli elismerése a Ptk. 327. §-ának (1) bekezdése alapján az elévülést valóban megszakította volna, de nem került egyértelműen és hitelt érdemlő módon bizonyításra az, hogy ilyen nyilatkozat ténylegesen elhangzott. **V. E.** - aki egyébként a felperes üzlettársa - tanúvallomása ennek bizonyítására nem alkalmas, mert a tanú nem volt a beszélgetések részese, az alperessel erről nem tárgyalt, csupán jelen volt akkor, amikor a felek beszélgettek és abból mondatfoszlányokat hallott. Pontos és határozottan erre az ügyletre vonatkozó alperesi kijelentést nem említett. **V. T.** a felperes előadását semmiben nem erősítette meg, míg az, hogy a felek rendszeres munkakapcsolatban álltak, nem elegendő az elévülés megszakadásának a megállapításához, mivel az alperes tagadta a kölcsön felvételét és így azt is, hogy a pénz megfizetését bármikor vállalta volna.

A hangfelvétel a felperes előadása (18.P.24 583/2006/3. jkv.) szerint George W. Bushnak, az Egyesült Államok elnökének magyarországi látogatása előtti napon, azaz 2006. június 21-én az elévülési idő leteltét követően készült. Ez a bizonyíték tehát, ha felhasználásra kerül, abban az esetben sem lett volna alkalmas az elévülési idő megszakadásának igazolására, vagyis értékelése esetén sem eredményezhetett a felperesre nézve kedvezőbb határozatot.

Az elévülés nyugvása a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése értelmében akkor állapítható meg, ha a jogosult menthető okból nem tudja követelését érvényesíteni. Az a felperesi előadás, amely szerint a köztük fennálló bizalmi viszonyra tekintettel remélte, hogy az

alperes rendezí adósságát, nem jelent olyan okot, ami alapot adhatna az elévülés nyugvásának megállapítására.

A követelés visszafizetésére nyitvaálló határidő a Ptké. 3. §-ának (2) bekezdése alapján 2000. október 31-én járt le, ennek megfelelően az ötéves elévülési határidő 2005. október 31. napján telt el. Ez a nap azonban 2005. évben munkaszüneti nap volt, míg 2005. november 1. napja pihenő nap. Ebből következően a Ptké. 3. §-ának (3) bekezdése szerint csak 2005. november 2. napján - a nap elteltével - 24 órakor járt le az elévülési határidő. A Ptké. 4. §-ának (3) bekezdése értelmében tehát a követelés 2005. november 3-án évült el, 2005. november 4-én ezért már az elévülést követően kapta meg az alperes a felszólítást, így az nem volt alkalmas a már letelt elévülési idő megszakítására.

A kézbesítés módját a felperes szabadon választja meg, az ezzel megbízott személy - a perbeli esetben a posta - esetleges késedelme azonban az ő terhére esik, az anyagi jogi határidő esetében nincs helye a Pp. 105. §-ának (4) bekezdése alkalmazásának, vagy a mulasztás igazolásának. Az elévülési idő megszakítására pedig csak olyan felhívás alkalmas, amely az elévülési idő leteltét megelőzően a kötelezett részére meg is érkezik. (BH1979. 297.)

A kifejtetteknek megfelelően az alperes alappal hivatkozott a követelés elévülésére, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperest az alperes részére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján, a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint áfával növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2010. június 1.

Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter sk. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. bíró.

A kiadmány hitelével:

bíróági írnok